

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Promemoria Förslag om mål för en effektiv energianvändning

KN2025/02031

Konjunkturinstitutet (KI) har givits möjlighet att lämna synpunkter på regeringens förslag till nytt mål för en effektiv energianvändning. Förslaget innebär att befintligt intensitetsmål ersätts med ett bredare kvalitativt mål.

KI instämmer i att rådande intensitetsmål bör slopas. Mer utförliga och vetenskapligt underbyggda resonemang kring detta framförs i Konjunkturinstitutet (2013; 2018; 2024).¹ Sammanfattningsvis har följande huvudargument förts fram:

- Intensitetsmålet sätter restriktioner för klimatpolitiken vilket gör klimatmål mer kostsamma att nå.
- Målet medför behov av ytterligare kostsam styrning med oklar samhällsekonomisk nytta.
- Målet kommer med restriktioner där vissa fossilfria kraftslag gynnas framför andra.

Till dessa argument föreligger av naturliga skäl ett behov av att se över målet i och med en energi- och klimatpolitik som i övrigt ändras. KI invänder däremot mot resonemang i promemorian som riskerar att felaktigt antyda att energimarknader med nödvändighet fungerar sämre än andra, där staten inte automatiskt ingriper. Exempelvis anges på sidan 3 att energieffektivisering är något som uppstår och ”*behöver uppstå i samhället*”.

Att hushålla med knappa resurser är grundbulten i nationalekonomisk teori. I avsaknad av till exempel negativa externaliteter kommer marknaden på egen hand åstadkomma en samhällsekonomiskt effektiv energianvändning. Detta är inte detsamma som att effektivisera ”allt som går” eller att all effektivisering under den maximala nivån med nödvändighet behöver uppstå. Det följer av att resurser, såsom hushållens tid, har ett alternativt värde – vilket även förklarar varför det exempelvis kan vara fullkomligt rationellt att inte använda energi i alla lägen när det kostar som minst (tvätta på natten etc.). Därför välkomnar KI snarare de av promemorians resonemang som tar fasta på betydelsen av att korrigera för samhällsekonomiska ineffektiviteter (och inget annat) samt att kontinuerligt följa upp mål och medel i en föränderlig omvärld.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Albin Kainelainen. Föredragande har varit Anna Dahlqvist.

Albin Kainelainen
Generaldirektör

¹ Miljö, ekonomi och politik 2013 respektive 2018 samt specialstudie 110 (publicerad 2024).